

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS LEIDINYS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Nr. 13(70)

1992 m. liepa

JONAVA. Birželio 13 d. miesto kapinėse įvyko šv. Antano koplyčios šventinimo iškilmės. Koplyčią paršventino ir šv. Mišias už Lietuvą buvęs politinių kalinių vysk. Sigitas Tamkevičius. Atidarymo iškilmėse kalbėjo koplyčios statybos iniciatorius Politinių kalinių ir tremtinų sajungos Jonavos skyriaus pirmininkas Antanas Gabuzis, buvęs tremtinys, prelatas, Žeimių dekanas, Jonavos klebonas Vincentas Pranciskietis, Sajungos valdybos atstovai, AT deputatas Povilas Varanauskas, buvęs politinis kalinių Kostas Kišonius. Iškilmėse dalyvavo Krašto apsaugos bei Saulių sajungos atstovai, moksleiviai, tautiškai nusiteikęs Jonavos jaunimas.

Koplyčios projekto autorė - architektė Lina Preliegelavičienė, vitražo autorius - Kauno Dailės instituto diplomantas S. Savickas, šventuvą projektavo diplomantė A. Milkytė, pagamino K. Simkus. Savo lėšomis varpa išliejo Kauno "Ketaus" gamykla (modeliuotojas Jonas Olsauskas), didžiausią materialinę paramą statybos suteikė Jonavos "Azotas" direktorius AT deputatas Bronislovas Lubys, lėšomis selpė dauguma rajono organizacijų ir daug šio krašto lietuvių, lenkų, rusų šeimų. Medžiagomis padėjo Vilniaus ir Kauno stiklo fabrikai.

Ši koplyčia - tai dar vienas Lietuvos laisvės kovų atminimas.

Povilas VARANAUSKAS

Pritariame rezoliucijai

Birželio 21 d. Garliavos bažnyčioje per Sumą buvo pašventinti Politinių kalinių ir tremtinų sajungos Garliavos skyriaus vėliava. Šventinimo ceremonijoje dalyvavo politinių kalinių ir tremtinų anūkai, vaikai. Garbės sargyboje prie tremtinų vėliavos stovėjo ir Garliavos parapijos ateitininkų atstovai. Po šv. Mišių eiseną iš bažnyčios pasuko į poliklinikos kiema, kur prie paminklo Lietuvos kaniniams buvo padėtos gėlės, uždegotos žvakės ir paminėta lietuvių Tautos kančia. Mitingą pradėjo buvęs tremtinys, Garliavos skyriaus Tarybos pirmininkas M. Babonas (tevas).

Mitinge išsakyta mintis, kad dabar reikia būti itin budriems, nes esama žmonių, kurie piktnaudžiauja ne tik tautinius žmonių jausmai, bet ir Dievu. Tautinės mokyklos dirba

mokytojai, buvę aktyvūs ateistai, rašę prastas charakteristikas tikintiesiems mokiniams, šandien nedalyvaujantys referendumuose. Jie toliau sekmingai "auklėja" jaunajai kai, apsimete tikičiaisiais.

Ne mažiau žalingą skaldytojišką darba atliko ir Tautos pažangos frakcija. Ji turi susilaikti griežto atkirčio. Todėl mitingo dalyviai vieningai pritarė Kvėdarnoje (Šilalės raj.) priimti devynių punktų rezoliucijai (žr. "Tremtinys" Nr. 11 (68). Ją papildome dar vieną, dešimtu punktu: "Reikalaujame griežtos ir teisingos mokytojų atestacijos. Tautinei mokyklai - tik tautai atsidavę mokytojai!"

Aldona GRIKIETIENĖ
Garliava

Lietuvos parlamentarams

Labai išgyvenu dėl Lietuvos Parlamente verdančių kivirčų, dėl Lietuvos valstybingumui kylančios gėsmės.

Čia norėčiau papasakoti pamokančių kadaise girdėtā suktos gospodarui ir vargšo jo tūkyje metus išdirbusio samdinio pokalbių.

Gaspadoras:

- Tai ką? Išeidamas prašai sumokėti tau sudėrėta algą, bet pirma suskaiciuok, kiek per tuos metus tu padarei man nuostolių: kiek sulaužei šakui, grėbiai, dar suplėsei senas vadžias, sugadinai grėbyklę ir plūgą - reikėjo taisyti, arkliaus per metus gerokai nuvarei. Ir tai ne viskas. Tai suskaiciuokime visus nuostolius ir patymasim, ar dar beliks tau kiek algos...

Klausydama radio ir televizijos,

manau, kad panašios "derybos" vyksta ir Parlamente posėdžiuose. Vyriausybei vis priekaištaujama - tas nepadaryta, tas blogai padaryta ir t.t. Ar tai ne tos pačios suktos gospodaruius skaičiuojamos šakės ir grėbiai? O kodel nė žodžiu neužsimenama apie suartus, užsétus laukus, užaugintą derlių? Ar kairieji parlamentarai, viskai kritikuodami ir peikdam, nemato, ar nenori matyti to, kas padaryta. O padaryta daug. Ačiū lietuvių išrinktai Vadovybei ir Vyriausybei, išvedusiai Lietuvą iš sovietų jungo, iškelusiai i savarankišką pasaulio pripažintą valstybę.

Būtų gera, kad kritikuojantieji viską permastytų ir išsien su visa tauta dirbtų laisvoje Lietuvoje.

D. ANDRIUŠIENĖ

1941-ųjų birželio sukilimas Vilkaviškyje

Sukilimas Vilkaviškyje įvyko vos keletui valandų praslinkus nuo karo pradžios - 1941 m. birželio 22 d., taigi truputį anksčiau negu kitose Lietuvos vietovėse.

Nuo pat ankstovo pavasario raudonosios armijos vadovybė visame Rytrūsių pasienyje statė didelius įtvirtinimus, intensyviai telkė kariuomenę. (Beje, raudonoji kariuomenė pasienyje pradėta telkti nuo 1940 m. vasaros.) Vilkaviškis buvo tiesiog prikimtas kariuomenės: daugeliis karininkų apgyvendinti pas privačius žmones. Didessiu ir mažesnių karinių dalinių atvykdaово beveik kasdien. Ne visi jie buvo siunčiami į pasienį - kai kurie jų iškurdinti miešteliuose ir bažnytkaimiuose, atokiau nuo pasienio. Pavyzdžiui, nemažai kariuomenės apsistoję Pilviškiuose. Miestelyje, nacionalizuotame buvusio prekybininko Neimarko mūriname dviejų aukštų name, išskirę vienos stambaus karinio junginio štabas, apsigyveno du generolai, o pulkininkų ir majorų miestelyje knibždėtė knibždėjė. Specialus dalinio kareiviai saugojo geležinkelio tiltą per Šešupe, buvo atgabentos ir netoli stoties pastatytos galinos akmeninių mašinų. Iš atvežamų akmenų čia gamino skalda, ir vežė į pasienį; pradėtas tiesi Šakių link numatyto geležinkelio pylimas, iš vietinio miško statomi dideli mediniai karkasiniai barakai ir sandeliai. Beje, raudonarmiečiai medžiūs pjaudavo stati, ir "kelmą" palikdavo 1,30-1,60 aukštio... Taip prasidėjo Lietuvos miško niokojimas. I statybos darbus buvo verbuojami ir vietiniai gyventojai medžio darbų specialistai - staliai, dailidės. Už darbą jiems mokoje nebilogai. O pasienyje į darbus vėtos ūkininkai buvo varomi kaip į prievo - su arkliais ir vežimais. Jie veždavo paruoštus rastus apkasų ir ugnies lizdų, tvirtinimui, akmenis, žemę (grunta), kasdavo griovius ir duobes, betonuodavo.

Antroje gegužės pusėje pasitaikė "nelaimingų" atsitikimų - išvykė į šiuos darbus, žmonės kažkur dingdavo, į namus nebegrįždavo. Patyliai kai kalbėta, kad juos kažkas suėmė ir nežinėja kur išvežė. Žmonėms tai kėlė dideli nerimai.

Pasienio gyventojai, dar gyvenę prie pat Rytrūsių sienos, pasakojo, kad "anoje puseje" dieną atrodė viskas labai ramu, tarsi niekas ten negyventų, tačiau nuo balandžio antros pusės naktimis jie jau girdėdavo kažką dirbant, triūsiant (bet be šviesų), o ryta vėl viskas nurimavo. Tik prieš pat karą kartą po nakties Eitkūnais išryškėjo spygliuotų vielų užtarvos.

Birželio pirmosiomis dienomis iš Pribovo (Pabaltijo karinės apygardos) štabo, išskirusio Rygoje, atvyko didelė autoritinga komisija patikrinti, kaip statomi pasienio įtvirtinimai. Ji lankėsi visoje pasienio zonoje nuo Kudirkos Naumiesčio iki Vištyčio, visku domėjosi, pagyrė, kad darbai vyksta gerai, bet kartu pareikalavo dar siiek tiek pasispausti, ir išvyko neva tikinti kitų pasienio ruožų.

O prieš pat karą iš to paties Pribovo atvyko dar viena komisija. Ir kai vietiniai karai viršininkai nustebė, kad per trumpą laiką atvyko net dvi komisijos, paaškėjo, kad iš Rygos jokių komisijos nė nesiusta. Nežinė, D. ANDRIUŠIENĖ

kokios tai būta "komisijos" iš tiesų, bet netrukus prasidėjo karas ir visa buvo pamiršta.

Birželio 13-osios vakara į Vilkaviškį "Giedros" kino teatro salę staigiu ir griežtu apskrities valdžios nurodymu buvo suvežti visas apskrities aktyvistai, tarybinių įstaigų tarnautojai. Čia jų jau laukė didelis būrys atvykusiu čekistų, milicininkų, kareivų, civilių. Jau vėlai, aplie 23 val., visiems buvo pranešta, kad netrukus, t.y. dar šiajankt, iš Lietuvos bus "iškeliami į tolimus Tarybų Sajungos rajonus fašistinių elementai", o sudarytos operatyvinės grupės šias užduotis vykdys valstčiuose. Netrukus tos "operatyvinės grupės" kariškės mašinomis išvyko pasiunti savo aukų - nekalų ramiai miegančių žmonių... Rytui auštant, nelaiminguosis jau vežė į geležinkelio stotis ir "krovė" į gyvulinius vagonus... Iš Vilkaviškio apskrities (pagal vėliau padarytus apskaičiavimus) išvežta 556 žmonės, iš jų - 294 vyrai ir 275 moterys.

Masiniškai nekalų žmonių trėmimas sunkiai sukrėtė apskrities gyventojus, visi suprato, kad lietuvių tauta žūva. Kai kas ėmė ruoštis tremčiai, bet dauguma nukreipė žvilgsnį į Vakarus. Ir visi ēmė laukti karai, nes kitos išeities išsivaduoti iš bolševikinio siaubo tikrai nebuvo.

Artėjančio karo požymių jau radosi. Vokiečiai slapčiai telkė kariuomenė Rytrūsių pasienyje. Nuo balandžio mėnesio jų lektuvai labai aukštai iškrisdavo į Lietuvos oro erdvę - vykdė žvalgybinius skrydžius.

Birželio mėn. iš sovietų kariuonių, ir kareiviai pasakodavo vėlesnių gyventojams, kad "netrukus įvyks labai dideli manevrai".

Dar neišaušus istoriniam birželio 22-osios rytui, dideli vokiečių aviacijos junginiai perskrido sieną į nutolę į rytus. Niekas jų ir nepastebėjo. O 4-ą val. ryto visu pasieniu trenkė vokiečių artilerijos kanonada.

Daugelis sovietų kariškių, ypač iš atokiai nuo sienos stovėjusių dalių, iš pradžių manė, kad tai - tik manevrai.

Pasienyje stovėjusi sovietų kariuomenė neparodė vokiečiams jokio priešinimosi, staigiai užpulta pakriko ir tuo pat ēmė netvarkingai bėgti į rytus. Būtent, ne "traukėsi kariuomenės daliniai", kaip vėliau rašė tarybiniai pseudoistorikai, o galvotručiai netvarkingai bėgo išsigandusiu kariškių minios. Daugelis jų ginklus buvo palikę pasienyje arba kaip nereikalingą sunkenybę numetė jau bėgdami... Vietos gyventojai prisirinko daug ginklų, šaudmenų, karienės aprangos.

Vokiečių artilerija ankstų birželio 22-osios rytą trumpai apšaudė ir apgriovė Vilkaviškį, buvo žmonių aukų. Ir tuo mieste viskas pakriko. Apskrities partijos komiteto ir vykdomojo komiteto vadovai, darbuotojai išlaikė arba spruko su bėgancią kariuomenę. Tą dieną apskrities kariuomenės komisariato buvo skelbtas 1918-1922 m. gimusių jaunuolių susirinkimas. Prasidėjus karui, tas susirinkimas neįvyko, niekas nesusirinko, o kariuomenės komisariato darbuotojai taip pat spruko su bėgancią kariuomenę.

Kai į miestą atsikėlė vokiečių komendantas ir kiti vokiečių pareigūnai, Vilkaviškyje lietuvių valdžios įstaigos funkcionavo jau daugiau kaip savaitę.

1944 m. vasarą kai kurie buvusieji sukilieliai pasitraukė į Vakarus, kai kas išvyko gyventi į kitas Lietuvos vietas, o daugelis nespėjusiu pasitraukti arba pakliuvi į NKVD ir atsidūrė gulage kaip "baltieji sukilieliai" (taip jie buvo oficialiai vadintami), arba išejo į mišką ir žuvo rezistencinėse kovose.

V.DAUMANTAS

1092 m. liepa

TREMTINYS

2

Isdavikas Joniskio partizanų rinktinėje

1945 m. pavasarį Joniškio rinktinės partizanai užėjo į Buivydžių kaimą pas Joną Našliūną. Ten juos užpuolė ginkluotas KGB būrys. Laimė, kad visiems partizanams pavyko pasitraukti iš aukų nebuvo. Saugumiečiai kariškiai sudiegino J. Našliūnų namą, bet paties šeimininko nėlėtė. Jo sūnus partizanas Kazys Našliūnas, tuo metu su draugais pasitraukę iš apsiausties, sėkminges kovoja. Kazys partizanų būryje pasižymėjo drąsa. Partizanai dažniausiai patiki Kazis jam žvalgo pareigas. Kazys Našliūnas apžvalgo tas apylinkes, kuriose yra stribų ir karinių dalinių. KGB kariškiai partizanus užpuola dažniausiai tada, kai būryje nėra Našliūno.

Vis po keletą nužudo. Partizanai nejautaria Našliūno. Jie vis keičia savo buvimo vietą. O KGB leidžia Kazui Našliūnui net nužudyti keletą KGB aktyvistų, kurie jau atlikę Judo darbą, nebus jiems naudingi. Taigi Kazys pasirodo dar labiau patikimas partizanams. Ieškodamas saugesnės vietas, 1946 m. pavasarį Joniškio partizanų būrys, vadovaujamas Šiaurės Lietuvos partizanų vado leitenanto Kliauzio, pasitraukia į Latvijos miškus. Ir ten Kazys Našliūnas išvyksta į žvalgybą. Dar jam negrūžus, partizanus užpuola KGB dalinys. Mūšyje žūsta Šiaurės Lietuvos partizanų vadas leitenantas Kliauzys ir daug partizanų. Kiti partizanai pasitraukia toliau į Latvijos miškus. Iš mūšio lauko pabėga sunkiai sužeistas Juozas Rimeika. Jis apsistoją pas gera žmogu. Sis jis prigaudžia, iškviečia gydytoją. Pasveikęs Rimeika išsirūpina dokumentus ir gyvena Kuršenuose. Kilus įtarimui, 1950 m. pavasarį Juozas Rimeika atvažiuoja pas manę į Bukių. Aš tuo laiku dirbau Šiaulių miškų pramonės ūkyje 2-os autokolonos sandelininku. Juozas pas mane nakojo tris naktis. Pasvarstėme, kodėl KGB Joniškio partizanus nuolatos persekiuja. Ir mums neliko abejonių, kad partizanas Kazys Našliūnas - jų išdavikas. Juozas Rimeika išvyko į Kauną ir įsidarbo į Šančių įentpjūvėje. 1950 m. vasarą stribai Rimeiką areštavo ir vežė traukiniu į Joniškį. Iš važiuojančio traukinio ties Radviliškiu jis iššoko pro langą ir pabėgo. Netrukus išstojo į Žagarės partizanų būrių. Nežinau, ar jis pranešė, kad K. Našliūnas išdavikas. Prie Katiliškių kaimo mūšyje su stribais ir kariškiais 1950 m. rudeni žuvo.

1950 m. spalio 6 d. stribai ir mane areštuojai. Sukaustyta geležinės pančias, mane atevezā į Šiaulių saugumą ir kiša į počemį. Po triju parų nuvež į Šiaulių kalėjimą. Ten labai daug sužinojau apie K. Našliūno veiklą. Šiaulių kalėjime išbuvo 10 mén. Štai į tą pačią kamerą įvaro

mano pusbroli Joną Dantą. Aš Jonui Dantai papasakoju, kad Kazys Našliūnas - partizanų išdavikas, bet pusbrolis nepatikėjo. Jis man sakė, kad Našliūnas net keliis KGB aktyvistus pasiuntę į aną pasaulį. Mano pusbrolis Jonas Danta buvo nuteistas mirties bausme ir 1951 m. sušaudytas.

Šiauliouose teko kartu kalėti su Lašu, Vaičiuliu ir Petraičiumi. Štai tu vyrų pasakojimas. 1950 m. rudeni Joniškio rajone, Daunoravos miške buvo rengiamas partizanų būrių vadų pasitarimas. Apie tai Našliūnas pranešė MVD ir KGB daliniams. Daunoravos miškas buvo apsuptas. Tie, kurie nespėjo ateiti ir rado mišką apsuptą, grido atgal. MVD ir KGB daliniai kruopščiai išskretė mišką ir visus buviusius miške iššaudė. Lašas, Vaičiulis ir Petraičius matė, kaip lavonus išvilklo iš miško. Našliūnas padėjo lavonus sumesti į mašiną ir kruvinomis rankomis nuvažiavo. Vaičiulis, Lašas ir Petraičių Našliūnas iškundė, kad dave partizanams maisto. Vaičiulis ir Lašas prisipažino, kad dave maisto partizanams. Petraičius kentėjo tardytojo mušamas ir neprisipažino. Tardytojas vedė į akistaton su K. Našliūnu. Kazys Našliūnas buvo aprengtas kariška uniforma ir turėjo leitenantū Žvaigždutę už savo kruvinus darbus. Našliūnas įvedės Petraičių sako: "Dar, bandite, neprisipažišt! Petraičius atkerta: "Ne aš, o tu banditas. Tu ejai ginkluotas automatu ir plėše iš manę maisto produktus, o dabar mane banditu vadini." Kartu buvęs kariškis nusijuokė. Našliūnas turėjo Senio slapyvardį. Jis žinojo, kad Tauzenė kaimė pas Vainauską slėpėsi partizanas Grėbliauskas. Ateina Našliūnas pas Vainauską ir sako: "Aš noriu susitikti su partizanu Grėbliauskui". Vainauskas pakviečia Grėbliauską. Už tvaro paslėpę KGB kareivai areštuojia partizaną Grėbliauską, Vainauską ir Vainausko sūnum Simą. Vaičiulis, Lašas, Petraičius, Vainauskas ir jo sūnus Simas nuteisiami 25 metams vergiško darbo lageriuose. Partizanas Grėbliauskas nuteisiama mirties bausme. Našliūnas kurį laiką dirbo Šiaulių kalėjime kaip Joniškio partizanų būrio likvidatorius. Vėliau ilgus metus darbavosi Vilniaus sugume (KGB).

Man Meždurečijos lageryje teko susitikti su Petraičiumi. Petraičius keikė Našliūnai ir sako: "Kaip tokį brudą mūsų Lietuvos žemę nešioja?" Našliūnas per spaudą ar per televiziją turėtų išpažinti savo kaltes ir prašyti, kad jam lietuvių tauta dovanojotų už kruvinus darbus. Be to, turėtų parodyti, kur užkasti nužudytieji partizanai.

Tadas DANTA

Šiauliai

Generalas Eduardas Adamkavičius

Prisimena Palangos ir Kretingos gimnazijos pogrindininkai

Palangos gimnazijos slaptos Ateitininkų organizacijos įkūrėjos ir pirmosios vadovės Bronės KALVAITYTĖS-SEREPKIENĖS pasakojimas.

Karo metais mokydamasi Kretingos gimnazijoje, išstoja į slaptą Ateitininkų organizaciją. Mūsų vadovas buvo mokytojas Juozas Koželis. Jis vėdė mus į didžią tikslą - "Atsinaujinti Kristuje". Vokiečiams ir gestapui ši organizacija nerupėjo.

1944 10 10 su mūšiais vos tik sugrūžę, sovietiniai okupantai ėmė siejuti. Laukžemėje pirmoji auka buvo 80-metis senelis, iš kurio "vaduotojai" reikalavo bažnytinio vyno. Kai frontas sustojo prie Liepojos, gyventojai neturėjo ramybės. Neblaivūs sovietų kareivai plėšikavo, užplūdinėjo moteris ir merginas. Enkavedistai gaudė buvusius šaulius, vežė į Karelijos lagerius tiesi ka nalo. Tuojo prasidėjo mobilizacija į sovietinę kariuomenę. Vyrai jos vengė ir slapstėsi, ne vieną sugautąjį enkvedistai sušaudė. Pasibaigus karui, Lietuvoje prasidėjo partizaninis karas.

1945-ųjų rudeni sugrūžusių į Kretingos gimnaziją, netrukus mane pakvietė KGB. Nutariai neiti. Pasitraukiai į kaimą. Paskiau išstoja į Palangos gimnaziją, kur tuo akivaizdžiai patyriau jaunimą luošiniant ateistinių ir "internacionalinį" auklėjimą. Visa, kas buvo lietuviška, kilnų, šventa, imta vadinti nacionalizmu, buržua zinėmis atgyvenomis. Mokytojai buvo verčiami prieš savo valią ir sažinę kliaudinti jaunimą. Per diskusijas, kiek sugebėjau, stengiausiu įrodinėti religines pasaulėžiūros pagrįstumą, o pastebėjusi, kad kelios mergaitės drąsiai lankė bažnyčią, nutariai pakvietė jas į Ateitininkų organizaciją. Pirmame susirinkime išdėstėjau organizacijos programą, perspėjau, kad mums dera būti labai atsargiems. Kreipiausiu į bažnyčios kleboną Iškį paramos. Iš jo gaudavau literatūros, patarimų. Užsibrėžėme tikslą skaityti tuo daugiau klasikinės ir religinės literatūros, ugdyti savo asmenybę, puoselėti lietuvių tautos dorovinės tradicijas.

1947 m. baigiau gimnaziją. Laukžemės miškelyje sukviečiai paskutinį savo ateitininkų susirinkimą. Cia susitikome su pažiastamais partizanais - Alfonsu Knistaustu-Ragana, Stanislovu Lisausku-Antanu ir Gedu (slapyv.). (Pirmieji du žuvo 1949 m.) Ateitininkų vadovės pareigas perdaivau mokinėi Marytei Jurevičiutei. Pradėjau dirbtai Laukžemėje mokytoja. Per 1947 m. rinkimus į sovietinės valdžios organizus mane privertė dalyvauti rinkiminėje kampanijoje. Partizanai man davė išplatinti atsišaukimus "I lietuvių tautą". Nežinau, ar tai labai paveikė žmones, bet jie beveik boikotavo rinkimus, nors stribai išleido į laisvę. Atvykau į Kauną pas pusseserę. Iš džiaugsmo abi verkėme. Vakare nuėjau į Katedrą. Po daugelio metų atlikau išpažintį. Kai pasakiau kunigui, jog išpažinties buvau prieš 8-erių metus, jis paklausė, "Kada, sesute, gržai?" Pradėjau vertti: štai pagaliau esu su savaisiais, broliais ir sesėmis. Kadangi Kaune kaip buvusios politinės kalinės manės neregistravavo, netrukus nuvykau į Palangą, gavau darbą. Tačiau persekiojimai nesibaigė. Mano vyras, taip pat buvęs politinis kalinių, Palangoje darbo negavo. Per didelius vargus apsigyvenome Anykščiuose. Augo vaikai, teko kovoti už jų ateitį. Dėl saugumiečių persekiojimo ir dukrai teko pasitraukti į IV konservatorijos kurso.

Susidūrėme ir su vadinamaisiais liaudies gynėjais. Ne visi jie suprato, ką doro. Daugelis jų, norėdami išvengti fronto, nesusismastė, kad buvo iutrauktas į brolžiūdišką karą. Kai kurie jų slaptai dirbo savo tautai. Už tai vėliau kentėjo Stalino lageriuose, kalėjimuose. Toks iš jų buvo laukžemietis Juozas Lingys. Kretingos KGB kalėjime girdėjau, kad už ryšius su

Kaip tėvas

Neišdyla iš mano atminties Lietuvos generolas Eduardas Adamkavičius, su kuriuo teko 1940 m. kalėti Mažeikių kalėjime vienoje kamerėje (dviese).

Sunkiausiomis akimirkomis ji prisimindavau Vorkutos lageriuose. Dažnai sapnuodavau, kaip tėviškai jis mane globojo. Šaudomo ir nenušauto, parvesto kraujiuto į kamerą, jis šluoste veida, glaudė prie savo platių krūtinės. Man, tada keturiolikmečiui, jis buvo kaip tėvas. Savo geraširdiškumu ir narsa įkvėpė mane kovoti su baisiu priešu. Tuo kovos keliu ējau ketverius metus, kol buvau areštotas.

Generolas apie save daug nekalėjo, o ko nors klausti stigdavo drąsos. Gerai išsiminė, kad kliš nuo Pielių (Mažeikių apskr.). Labai gaila,

kad per keli prabėgusius dešimtmiečius buvau pamiršęs jo pavardę.

Grįžęs į Lietuvą, ėmiaus generolo ieškoti. Nesisekė, bet žemaitiškas užsispirymas padėjo. Deja, sužinojau, kad šis didžios dvasios žmogus yra mires... leškojau jo giminių. Ir radau. Viešniuose gyveno Benita Jonavičienė, minėto generolo Edvardo Adamkavičiaus brolio dukra. Šiauliouose pas gerus žmones pasisekė gauti Edvardo nuotrauką. O štai prieš keletą dienų gaunu laišką iš Mažeikių - siunci man Mažeikių laikrastį "Santarvę", kur išsamiai aprašoma manojo globėjo, didžio Lietuvos patrioto istorija.

Adomas GORODECKIS
Šiauliai

partizanais buvo suimtas Darbėnų milicininkas Jurgutis.

Mane areštavo Laukžemėje penki enkavedistai 1948 07 01. Atvarai į Darbėnų stribų būstine. Svarsčiau, kad mane išdavė. Ryta bausis Kretingos KGB tardytojas Belašovas man parodė skydelį su trispalve Lietuvos vėliava ir tarė: "Tai tu svolčių ateitininkų darbas. Jis pareikalavo, kad pasakyčiau viską apie Ateitininkų organizaciją ir savo veiklą. Pasakiau, kad nieko nežinau. Išvežė į Laukžemę daryti kratos. Cia suėmė į mano bendražygę Rūtą Daukšaitę. Mane užristomis akimis išvežė į Palangą. Ir Palangos KGB laikė užrūtimis akimis, tik tardydamis raištį nuo akių nuėmė. Tardytojas Virevas žadėjo laisvę, jei viską papasakosiu ir išduosiu kitus. Ypač atkakliai reikalavo išduoti kleboną Iškį. Pasakiau, kad kolaborante nebūsi. Išužes tardytojas daužė mane kumščiais, mušė lazda. Deja, bučia ir išdavystės. O aš visą kaltę prisiemiau, nors žinojau, kad man už tai gresia.

Atvežė į Kretingos KGB kalėjimą. Vėl krata. Atėmė net sagas. Kamerėje tvanku, ankšta. Kalejimo kieme pamačiau nuogus išniekintus partizanų lavonus. Tardė mane naktimis net penki tardytojai. Grasino, pludo... Kartą į kamerą įmetė žauriai, sadiškai kankintą merginą - nuraudais plaukais, visą sumušta, degtukais apdegintomis kojomis. Ji pasakajo, kad tai padarė tardytojas Belašovas. Netrukus išvesta į jau nebegrižto. Kartais girdėdavome tardymui tempiamu vyriškių deajinimus. Tai buvo suželsti ir į nelaisvę paimti partizanai.

Pagaliau mane baigė tardyti. Mane ir kitas ateitininkas Klaipėdoje teisės sovietinis karo tribunolas. Nubaudė 25-eriems netams kategoros darbų ir 5-eriems tremties.

Kol patekau į Irkutsko srities Taišeto rajono lagerius, labai daug iškentėjau kalėjimuose, užkaltuose gyvulinio vagone. O apie stalinius lagerius neminėsi - jau daug kalbėta ir rašyta. Kartais suniausiomis valandomis šaudavo mintis: "Gera būtų, jei griūdamas medis užmuščiai - baigtysi kančios".

Norėjau tik vieno - būti palaidota Lietuvos žemėje. Mirė Stalinas. 1954 m. lageriuose praužė sukiliimo bangos. Regėjau kalinių skerdynes. Bet sulaukėme permanentų, režimas palengvėjo. Pradėjau peržiūrėti bylas. 1956 m. man sumažino bausmę ir išleido į laisvę. Atvykau į Kauną pas pusseserę. Iš džiaugsmo abi verkėme. Vakare nuėjau į Katedrą. Po daugelio metų atlikau išpažintį. Kai pasakiau kunigui, jog išpažinties buvau prieš 8-erių metus, jis paklausė, "Kada, sesute, gržai?" Pradėjau vertti: štai pagaliau esu su savaisiais, broliais ir sesėmis. Kadangi Kaune kaip buvusios politinės kalinės manės neregistravavo, netrukus nuvykau į Palangą, gavau darbą. Tačiau persekiojimai nesibaigė. Mano vyras, taip pat buvęs politinis kalinių, Palangoje darbo negavo. Per didelius vargus apsigyvenome Anykščiuose. Augo vaikai, teko kovoti už jų ateitį. Dėl saugumiečių persekiojimo ir dukrai teko pasitraukti į IV konservatorijos kurso.

Mūsų šeima, kaip partizanų rėmėja, neliko KGB ir stribų nepastebe. 1948 m. pradžioje visą mūsų šeimą suėmė ir ištrėmė į Tomsko sritį, kur kentėme badą, šaltį, patyčias. Mama ten mirė. Tačiau mano didžiausios nelaimės išvargai dar buvo ateityje. Suėmė Palangos ateitininkus, kagebiastai sužinojo, kad buvau į jų vadovę ir partizanų ryšininkę. Emė rinkti apie mane, kaip apie pavojingą kontrrevolucionierę, medžiągą. Tardė mane pažinojus žmones, vertė pasirašyti protokolus. Tardomieji nežinojo, ką pasirašė, nes nemokėjo rusų kalbos. Žodžiu, reikalinga medžiaga buvo sufabrikota.

1951 m. tremtyje, Tomsko sritijoje, KGB mane suėmė. Tris mėnesius tardė naktimis, neleido miegoti, marino badu. Mano jėgos sekė. Atrodė, kad jau nebeįstversiu. 1952 m. sovietinis karų tribunolas Tomsko nuteisė ir paskyrė išimtinę bausmę - sušaudyti. Neverkiau, pasigailėjimo neprāšau, mirties nebijoju, nes mylėjau Tėvynę Lietuvą.

Mano jaunystę pražudė Stalino

(Pradžia. Tėsinys kitame numeryje)

PO TO, KAI RAŠĒME

Vytautas Rimkūnas-Tarzanas

Laikraščio 11 (68) numeryje perskaiciu straipsnį "Varguolis ir kiti jo broliai", kurį parašė partizanų sesuo Danutė Rimkūnaitė. Sesers ir kiti brolių nepažinojau, bet su Vytautu Rimkūnu mokydamasi Telšiųose artimai bičiuliauvausi. Jis buvo mano kovų bendražygis. Apie šį žmogų galima labai daug parašyti, bet čia stengsiuose prisiminti tik svarbesnius faktus.

Okupacijos metas Telšiųose žemaitės gimnazijoje jis buvo svarbiaus

1992 m. liepa

TREMTINYS

3

Šiame name (Rietavas, Judrėnų 17) 50 metų saugota Lietuvos trispalvė. Cia buvo slepama LLKS spauda, atsišaukimai

(Tėsinys. Pradžia Nr.12)

Taip keturias dienas be miego, be majsto varinėjo iš kabineto į kabinetą. Sudė, grasinio, vilijojo, žadėjo aukso kalnus, kad tik būčiau protinė, pasigailėčiau savo jaunystės ir ligotų.

Budeliai, supratę, kad aš esanti paukštystė, pasak jū, ne medinė, bet geležinė, vasario 16 d. davė aresto sankciją. Uždarė pas šnipet Petre Užumeckytė nuo Upynos, kuri neva laukė atvežant akistaton partizano. Ji gyresi pažistanti visus Žemaitijos partizanus, burių vadus, verkė, meldėsi, vis klausinėjo, už ką aš patekusi už grotų. Teiravosi, ką kalba "Amerikos balsas" ir t.t. Ištikinusi, kad aš nieko nežinau ir mane tikrai paleis, pasiskakė savo adresą, praše, kad nuvažiuočiau pas seserį į Nemakščius, praneščiau kur ji esanti, nes namai kai nežinā, kad ji suimta...

Kai paėmė mano pirštų atspaudus, ji pradėjo džiūgauti: ji dabar iš čia nesieši - nekaltų nesodina, o tu sakes...

Per visą tardymo laikotarpį man teko su ja būti. Atkeldavo po vieną kitą ir naujų kalinių. Paskutiniu tardymo laiku buvome jau devynios.

Vieną dieną prieš pat mano teismą atkėlė merginą nuo Tauragės. Pa-mačiusi Petrę Užumeckytę, užsiplėja, kad prieš penkerius metus ten ir ten Jos buvusios sulaikeytos, kad ji taip ir taip kalbėjusi... Ši išsigynė nieko nežinanti. O ta vis tvirtino savo. Mes nespėjome nė atsipeikėti, kaip Užumeckytė ir tą merginą tuoju iškélé kitur. Tada supratom, kad Užume-

Venckų šeima - tėvai, dukra Zuzana ir sūnus Steponas

kytė visą laiką pranešinėdavo kamerinos nuotaikas, pašnekesius.

Ji visom buvo paslaugi, lipšni, o ypač su manim. Kai mane parvesdavo iš tardymo sumuštą, vos gyvą, vienos verkdavo, melsdavosi, stebėdavosi, kaip aš galiai išskentēti tokias kančias iš dar kitas gousti, raminti. Petrė pirmojo apžiūredavo žaizdas ir patardavo ką nors apsivilkti storium ant nugaros. Sakydavo: "Vis tiek reikės tau prisipažinti, matyt, jie žino, kad esi kalta, - taip nemušť. Ko-

Zuzana BITINIENĖ-VENCKUTĖ

"Už ką buvai teista?"

dėl mūsų nė vienos nemuša?" Aš atsakydavau, kad tik nekaltus ir temuša, nes kaltėjyra nusikaltimo vietoje paimti. O aš jokio nusikaltimo ne padariau prieš savo pavergejus ir Juodojo nebušiu.

Tardė tris mėnesius. Tardytojo

vieno neturėjau. Tu geležinė, bet ir geležių sulydisim. Perduosiu viršininkams, kad nekalbi su manim, tada suprasi savo klaidą..."

Tardytojas taip ir padarė - perda-vę vyresniems plekos viršininkams. Šie budeliai su niekuo nesiskaitė,

nugriuvau. Nieko nebegirdėjau, nieko nebemačiau, o dantis taip sukan-dau, kad su geležim nebūtu burnos atidare. Praraudau atminti - nei "Sveika, Marija" nebemokėjau. Tik atsi-peikėjus mintyse šaukiau: "O Dieve! O Viešpatie! Už ką... Marija, daryk stebuklą, paslepk po savo apsiaustu mane nuo tu žmogžudžiu!"

O budeliai plūsdamiesi šaukė, py-ko: "Kad būtum nekalta, verktum, šauktum, prašytum!" Vieną kartą jiems atsakiau: "Sėtoną garbinti ma-nono tikėjimas neleidžia, o jūs anksčiau ar vėliau pasprinksite nekaltų žmo-ninių kančiomis..."

Kartą sargybinių velkama nukankinta į kamерą pradėjau šaukti kiek tik jėgos leidžia: "Broliai, lietuviai, mirkim už Dievą ir Tėvynę gryna sa-žinėl..." Sargybinių nenuše, bet laikė burną užkiše. Iš kamero atsiliepė vy-riški balsai: "Laikykitis, sesute, Tėvynė neužmirš mūsų kančių!"

Zinoma, buvo ir tokiai, kurie au-kojo savo pažystamus ir nepažysta-mus tai raudonai "téynei" už gra-šius, ramia sažinė...

(Bus daugiau)

Buvusios Klaipėdos saugumo politinės kalinės, 1953 m. nuteistos po 10 m. kalėjimo. Iš kairės: Zuzana Venckutė, Genutė Baltrušaitytė, Eugenija Valantinaitė. Archangelsko srt., Ercevo lageris, 1955 m.

pavardė - Jakunas. Daugiausiai kan-kino nemiga. Tris savaites nedavė nė pusvalandžio numigtis. Vakare dar nespėjusia užmigti išsaukdavo tardyti, o parvesdavo, kai jau reikia keltis. Kartais dar penkias minutes spėdavo numigtis. Visos merginos buvo labai jautrios, geros, nėr visoms ir sa-vu kančių užteko. Jos mane migdy-davo, apsedusios aplink, kad sargybinių nematyti. Tačiau Užumeckytė, matyt, viską pranešdavo. Nebeleido man sėdėti, liepdavo vaikščioti. Tada jos vedžiodavo mane po kamera už parankės. Vėl pranešta, kad vaikščio-dama pamiegū. Nebeleido susikabi-nusiom vaikščioti. Kitos galėjo ir sė-dėti, ir susikabinusios vaikščioti, o kaip aš pavaikščiosiu viena, kad jau atviro akim miegojau, nebepastovejau nejsikibus.

Zauriai kankindamas ir nepa-lauždamas, tardytojas ēmė grasinti: "Aš 19 banditų ištardžiau, o tokio nė nors tada jau buvo uždrausta kankin-ti. Jie žmogų spardė kaip svedinį ža-diomo aikštėje. Išibėgėjė kad spirs. Ir vis taikydavo, kad auka atsitenktų į kietą daiktą - į krosnies kampą ar kur kitur. Budelis tol puldavo savo auką, kaip pasiutes žvėris, kol pats nusika-modavo, o auka netekdavo sąmonės. Atgaivinė vėl tardavo savo juodą darbą. Medicininės pagalbos jokios nesuteikė - nė mažiausios tabletės negavau.

Siaip sekmadieniais netardyda-vo, bet man ir čia buvo išimtis.

Porą sekmadienių visi vyresnieji budeliai šventiškai pasipuošė suėjo į "spektaklį". Išskivietė mane į virši-ninko kabineta, apstojo ratu. Virši-ninkas, atsiraitojės rankovės, išsi-traukė iš krosnies guminę lazdą ir pradėjo savo juodą darbą. Kiti tuo metu juokėsi pilvus susiėmė, šlyk-čiausiais žodžiais keikėsi. Taip dar-bavosi, kol pats budelis nuvargo, o aš

Z. Venckutė. Archangelsko srt., Ercevo lageris, 1956 m.

Krasno-jarskas, 1956 m.
✓ Kun.
Juozas
Gustas
su
vaikais
pirmo-
sios
Komuni-
jos
proga
tremti-
nio
Vytauto
Lukminio
archyvo)

IVYKIAI

ANYKŠČIAI Birželio 6 d. miškelyje prieš Jono Biliūno vidurinę mokyklą pašventintas paminklas 1945 m. vasario 18 d. žuvusiems 9 partizanams ir kryžius 1946 m. kovo 24 d. žuvusiems 5 partizanams, ku-rių kūnai šioje vietoje buvo sugulduti prieš stribams juos kažkur užkasant. Atminimo paminklą ir kryžių pa-šventino Anykščių dekanas monsin-joras Albertas Talačka. Iškilme į dal-yavavo Politinių kalinių ir tremtinų sajungos nariai, Krašto apsaugos savanoriai, Anykščių Sajūdžio atstovai bei kiti rajono gyventojai.

Birželio 13 d. Kultūros namuose iškilmingai atidaryta pomirtinė bu-vusio tremtinio peizažisto Antano Tutaus tapybos paroda. Atidaryme dalyvavo Anykščių sajungos skyriaus nariai, dainavo tremtinii ir politinių kalinių folklorinis ansamblis.

Birželio 14 d. Anykščių koplyčioje Anykščių dekanas monsinjoras Al-bertas Talačka aukojo šv. Mišias už komunistinio genocido aukas. Ta proga atidaryta tremties ir lagerių kalinių folklorinis ansamblis.

ANYKŠČIU raj. Birželio 14 d. iš Traupio miško į Troškūnų miestelio kapines (partizanų laidojimo vieta) perkelti partizano Albino Valaičos palaiakai. Prie jo kapo prisiekė naujieji Krašto apsaugos savanoriai, Lietu-vos laisvės kovas prisiminė buvę ben-dražygiai. Troškūnų bažnyčioje parapijos klebonas Filipavičius už A. Valaičą aukojo šv. Mišias.

Birželio 14 d. šv. Mišios už komunistinio genocido aukas ir 51-ųjų tremties metinių minėjimas prie paminklo geležinkelio stoties terito-riuje.

SILALES raj. Birželio 21 d. Upynos miestelio centre Telšių vyskupas Antanas Vaičius pašventino Upynos parapijos klebono Antano Sauno-riaus pastatyta kryžių bolševikų okupacijos kankinių atminimui.

Kartu pažymėtos Upynos 360-osios ir Upynos bažnyčios 325-osios metinės. Kalbas pasakė Lietuvos AT pirminkas Vytautas Landsbergis, AT deputatė Laima Andrikienė, vyskupas Antanas Vaičius, Upynos kle-bonas Artautas Saunorius ir kt. Dainavo Kvėdarnos tremtiniai ir Silutės kultūros namų choras.

Iškilmingas šv. Mišias atnaužavo vyskupas ir trys monsinjorai. Pa-mokslos pasakė AT deputatas monsin-joras Alfonsas Svarinskas.

Kęstutis BALČIŪNAS

Žaltvyksė
Sutikim devintąja bangą

Didžiuliai paukšticiai skrenda į rožinę žargą.

Zalia Atlanto legendą užsiogbiai iš motinos skarą ir šokstu surinkti skenduolių į pačią tam siausia gelmg. nes laukę mylėnu gy ir brolių ne vien tik Varnai ir Kelnė...

Kai surinks saulė rasą, liki kirčiai ant veida...

Saulė kaip nuotaka basą Dileval pajūrin paleido...

raudokit, undinė, skenduolių, jų meilės beprotiskai geldei...

Kraupu į netinkia šuoli atliko, romaną užskleidę...

Kas braukia šuotom per dangų? Naujas grandines laisvai kala?!

Sutikim devintąja bangą turi kaip granitas iš galio!

1992 02 20

Pasipriešinimas Gulage

Gegužės 19-22 dienomis Maskvoje vyko pasipriešinimo Gulage dalyvių suvažiavimas. Jį organizavo Maskvos literatūros-istorijos bendrija "Vozvraščenije". Suvažiavo streikų, sukilių Gulage dalyviai ne tik iš buvusios SSSR, bet ir iš Vokietijos, Prancūzijos, Lenkijos.

Suvažiavimo seminaruose dirbo istorikai, teisininkai. 1953 m. sukilimai, vykę visame Gulage, įvertinti taip: jie suteikė totalitarinės sovietinės sistemos pamatus, paskatinė šios valstybės griuvimą. Jei nebūtų buvę 1953 m. streikų-sukilių, nebūtų 1956 m. masiškai paleidžiami politiniai kalinių.

Mes, lietuvių, visuose lageriuose buvome aktyvūs pasiprieši nimo dalyviai. Tokie esame iš dabar.

Gerbiami broliai ir sesės, Norilsko, Vorkutos, Karagandos, Intos, Kengyro ir kitų lagerių sukilių, streikų dalyviai, lagerinės pasipriešinimo kurybos autorai, lapelių, atsišaukimų, dainų platintojai ir sau-gotojai, įtempkime savo atminti, at-siliepkite, rasykite apie savo kančių

Irena SMETONIENĖ,
Norilsko sukilio ir
suvažiavimo Maskvoje dalyvė

Birutės MILAITIENĖS
informacijos

Gediminas ALMONAITIS

1992 m. liepo

TREMTINYS

4.

IVYKIAI

ROKIŠKIS. Birželio 14 d. Rokiškio bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už Lietuvos laisvę ir už komunistinio genocido sunaikintus žmones. Prie Laisvės paminklo išvyko mitingas masinėms sovietinėms represijoms atminti. Renginio metu pašventinti du paminklai - Sibire žuvusiems tremtiniam ir Rokiškio krašto kovotojams už Lietuvos laisvę.

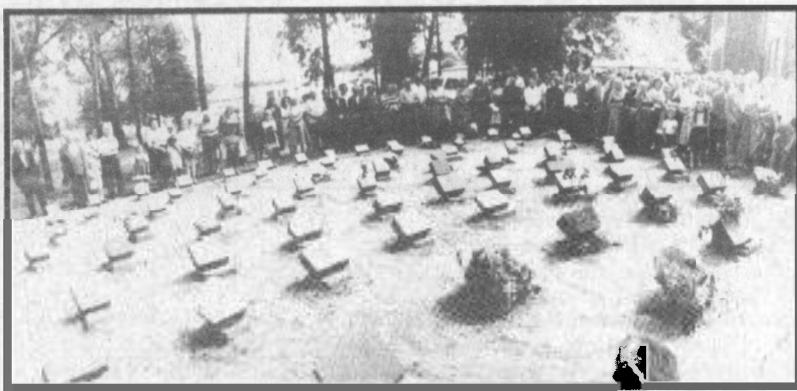
P.TURONIS

Tremtinų choras "Saulula" birželio 14 d. minėjime prie Laisvės paminklo

Buvusioje svyruobėje paminklas žuvusiems partizanams

Prie paminklinio ansamblio Rokiškio tremtiniams
Ksavero Bagdonu nuotraukos

UTENOS raj. Birželio 13 d. Papiškių km. sodyboje, kur 1965 m. kovo 17 d. žuvo paskutinysis Lietuvos partizanas Antanas Kraujelis-Siaubūnas, pašventintas paminklinis akmuo (paminklą sukūrė Vytautas Giedraitis).

Iškilmes prasidėjo Utenos bažnyčioje pamaldomis už žuvusius kovotojus. Šv. Mišias aukojo dekanas P. Adomonis.

16 val. prie paminklinio akmens susirinko gretimų rajonų buvę rezistentai, Šaulių kuopos atstovai, tautos didvyrio Antano Kraujelio 90-metis, žmona, seserys, sūnūs.

Kovotojo atminimas pagerbtas trimis salvėmis. Kalbėjo Utenos kraštotyros muziejaus direktorius B. Juodzeličius, partizano sesuo. Dainavo Utenos tremtinų choras.

Mykolas SPRINDYS

KLAIPĖDA. Daugiau kaip 100 mūsų skyriaus žmonių birželio 14-osios rytmą pradėjo darbą rinkiminių apylinkių komisijoje. Nors būdami ir garbaus amžiaus, jie aktyviai darbavosi ir visoje priešrinkiminėje kampanijoje. Rezistencijos dalyviai susitinkinėjo su miesto moksleivija, pasakojo jiems apie anuos sunkius laikus.

Skyriaus vokalinis ansamblis 13-ą dieną buvo išvykęs į Veiviržėnų gyvenvietę. Birželio 14-ą tremtinį choras dainavo Klaipėdos laikrodžių muziejaus sodelyje vykusiame gedulingame minėjime.

Dabar mūsų skyriaus narių jau yra daugiau kaip 2100.

Klaipėdos skyrius

Birželio 8 d. būrelis bendro likimo bičiulių į amžino poilsio vietą palydejo buvusį politinį kalinių ir tremtinį

PRANA ALEKSONI

Velionis girmė 1919 m. gegužės 17 d. Dzūkijoje. 1943 m. baigė Vilniaus universitetą, ten liko dirbtų laborantu. 1945 m. birželio 13 d. buvo areštotas ir nuteistas 10 metų už pogrindinę veiklą. Bausme atliko Abezės ir Intos lageriuose. 1956 m. grįžo į Lietuvą, į Kauną.

Palaikotas Karmelavos kapinėse.

Tebunis lengva jam Lietuvos žemėle.

Natalija PUPEIKIENĖ

UŽJAUČIAME

Nuoširdžiai užjaučiame buv. politikinę V. Cesnaitę, jos seserai mirus.

Susitiko buvę magadaniečiai

RUMŠIŠKES. Birželio 20 d. čia rinkosi buvę Magadano-Kolymos politikaliniai. Buities muziejaus koplyčioje šv. Mišias už negrūsusius ir mirusius Magadano politikalinius aukojo buvęs politikalinys monsinjoras K. Vasiliauskas. Prie koplytstulpio sugiedus giesmės, prisiminti bendražygiai, jau išėję į Anapil.

Rumšiškių kultūros namuose susrenęs koncertas. Jį vedė Danutė Lašinskienė ir Algirdas Čiurlys. Dainavo Jonavos politikalinį chorą (vad. Vladas Šniukštė). Poeto B. Brazdžionio ir politinės kalinių eilėraščius deklamavo politinė kalinių anūkai.

Po koncerto visi vaišinosi prie sauso atvežtomis gėrybėmis nukrauto stalo, šoko, dainavo, dalijosi prisiminimais.

Natalija PUPEIKIENĖ

ŠVENČIONIŲ raj. Birželio 19 d. Švenčionelių bažnyčioje už Lietuvos kančias ir tremtyje žuvusių šv. Mišias aukojo monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Po to parapijos žmonės šventoriuje pagerbė Laisvės kovotojo monsinjoro A. Svarinsko bendražygio kunigo Broniaus Laurinavičiaus šviesų atminimą ir padėjo gėlių prie jo palaidojimo vietas. Ta proga monsinjoras A. Svarinskas padovanojo Sajungos skyriui "Katalikų bažnyčios kronikos" komplektą. Visi Sajungos skyriaus nariai giedodami šventas giesmės, dainuodami tautines dainas pasuko į kultūros namus. Ten išvyko skyriaus atskaitinis susirinkimas. Politinius kalinius ir tremtinius sveikino svečias iš JAV kun. K. Rimelis, nuoširdžiai dirbtų Lietuvos labui vienims palinkėjo AT deputatas monsinjoras Alfonsas Svarinskas.

Juozas BLAŽINSKAS

"TREMTINYS"

1992 m. liepos 1 d. Nr. 13(70). SL 289.

Kaina su akciju 1 rub. Prenumeratoriams 50 kap.

Mūsų adresas: 3000 Kaunas, Donelaičio 70^b, tel. 209530

ATSILIEPKITE!

Buy. tremtinė Elena BENDIKIENĖ 1948 m. Girilių bibliotekoje grožinės literatūros knygoje surado ir išsaugojo šią nuotrauką. Manome, kad tai 1941-ųjų metų tremtinės. Nuotraukoje esančių merginų ar ju ardimuji ieško LPKT sajungos Klaipėdos skyrius, Klaipėda, Liepu 3.

Nuotraukoje - lagerio draugai Sigitas ir Petras, 1950-1953 m. kalėjės Intoje, Minlage. Ieškome Sigito. Rašykite "Tremtinio" redakcijai.

Feliksas KEBLYS-Granitas klėj iš Klaipėdos raj. Girininkų km., Žemaičių apygardos Kęstučio būrio vadovas velkė Klaipėdos raj. Buvo išduotas ir žuvo 1949 m. Jo išniekintas kūnas buvo pamestas Gargžduose prie saugumo pastato. Palaidojimo vietas ir ką nors daugiau žinančių ieško Jadyga SIMKIENĖ, Klaipėdos raj., Gargždai, Žalgirio 23.

1949 m. Vievye prie vagono sienos buvo pritvirtintas partizano iš Kletaviškių Prano Lapinsko-Lepilio lavonas. Prie jo - neatpažinta moteris, jiems iš kairės - gyvi suimi broliai ŠVENČIONIAI. Ką nors žinančius apie tai (kad ir mažmožius) prašome pranešti Sa-jūdžio Trakų rajono tarybai, Vytauto 33-101, tel. 53127. Galima rašyti ir kitomis kalbomis (lenkiškai, rusiškai); laiškų galima nepasirašyti. Sajūdžio Trakų rajono taryba

SKELBIMAI

Prašome paliudyti apie šiuos rezistencijos dalyvius, norinčius gauti rezistencijos dalyvio pažymę: Petras Gečas, Liuda Gedvilaitė-Matusevicienė, veikė Šilalės raj.; Kazys Strazdas, veikė Anykščių raj.; Jurgis Sidagis, veikė Pasvalio raj.; Melchioras Adomėnas, Petras Dručkus, veikė Rokiškio raj.; Marija Norkienė, veikusi Šiaulių raj.

Atsiliepimus prašome siusti LPKT sajungos tarybai.

Alytaus Kraštotyros muziejuje (Savanorių g.) veikia paroda "Pietų Lietuvos partizanai". Muziejus veikia nuo 10 iki 17 val., išskyrus pirmadienį ir antradienį.

Rengiama ekspedicija į Krasnojarską. Ten aplankysime tremties ir įkalinimo vietas. Norintys dalyvauti renkasi Radviliškyje, Šaulių sajungos namuose (Laisvės al. 1) liepos 11 d. 12 val.

Ekspedicija išvyks rugpjūčio mėnesį. Smulkesnę informaciją gali suteikti A. Kamantauskas Radviliškyje, tel. 53538; N. Kasparavičienė Šiauliuose, tel. 37529.

Kazachstano politinių kalinių susitikimas išvyks rugpjūčio 1 d. 10 val. Radviliškyje, Šaulių sajungos namuose., 12 val. bus aukojamos šv. Mišios už negrūsusius į Tévynę.

A. KAMANTAUSKAS

Liepos 18 d. (šeštadienį) 12 val. Kauno raj. Vandžiogaloje bus aukojamos šv. Mišios už žuvusius Lietuvos partizanus, kurių iškankinti kūnai gulėjo šioje parapijoje. Prašome atvykti žuvusių gimines, artimuosius bei kovų bendražygius.

Vladas EIMONTAS

DEKOJAME

Romo Kalantos Šaulių kuopos (St. Petersburg, Fl.) pirmininkui p. Antanui Gudoniui,

Amerikos lietuvių klubui (St. Petersburg, Fl.), p. Antanui Gudoniui,

Lithuanian COOP "Talka" iš Melburno (Australija), p. Alfonsui Tumiui iš Los Andželo,

p. Snieguolei Jurskytei iš Filadelfijos, p. Bronui Juškai, p. Anicetui Simučiui iš JAV už pingines aukas,

Priskelimo parapijos chorui ir Toronto apylinkės lietuviams už aušą jamžinant a.a. Vaclovo Verikaičio atminimą.

Redaktorė Vanda PODERYTE,

lit. redaktorė Danutė BARTULIENĖ,

techninė redaktorė Birutė OKSAITĖ

Redkolegija: Juozas ENČERIS, Algirdas

MARKŪNAS, Natalija PUPEIKIENĖ,

Dalia KUODYTĖ, Alfredas SMAILYS